

dr hab. Beata Bugajska
Wydział Humanistyczny
Uniwersytet Szczeciński

O C E N A

dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i organizacyjnego w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Agacie Chabior na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego

Sylwetka Habilitantki

Dr Agata Chabior jest z wykształcenia pedagogiem. W 1990 r., na Wydziale Pedagogicznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, z wyróżnieniem ukończyła studia magisterskie w zakresie pedagogiki pracy kulturalno - oświatowej. Z uczelnią zawodowo związała się już na piątym roku studiów kiedy to, jako Stypendystka Ministra Edukacji, pracowała jako asystent stażysta. Kontynuowała zatrudnienie na stanowisku asystenta, adiunkta, starszego wykładowcy, do 1999 roku w Zakładzie Pedagogiki Społecznej i Socjologii Wychowania, a następnie do chwili obecnej w Zakładzie Pracy Socjalnej i Integracji Społecznej (od 2011 w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach). dr Agata Chabior uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki w roku 1999, decyzją Rady Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, na podstawie rozprawy pt. *Rola aktywności kulturalno - oświatowej w adaptacji do starości (w świetle badań seniorów z rodzin kieleckich)*, której promotorem był prof. dr hab. Tadeusz Aleksander.

Ocena osiągnięć naukowo-badawczych po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych

Formalną charakterystykę naukowo-badawczych osiągnięć dr Agary Chabior przedstawiam w oparciu o kryteria postępowania habilitacyjnego wskazane w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 roku [Dz. U. nr 196, poz.1165]

1. (*§ 3 ust.2) Autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR) lub na liście European Reference Index for Humanities (ERIH)*)

brak

2. (*§ 4. pkt. 1.) 2.) Autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych oraz opracowań zbiorowych innych niż znajdujące się w bazach lub na liście, o których mowa w § 3, dla danego obszaru wiedzy*)

Habilitantka po uzyskaniu stopnia doktora opublikowała trzy monografie autorskie (w tym jedną podoktorską), dwie monografie współautorskie, cztery autorskie i pięć współautorskich artykułów w czasopismach (w tym dwa w języku kongresowym - język angielski), 29 autorskich rozdziałów (w tym cztery w języku angielskim), 7 rozdziałów współautorskich, w tym 3 w monografiach międzynarodowych. Jest współredaktorem jednego tomu wydawnictwa zbiorowego w języku kongresowym (język angielski).

3. (*§ 4. pkt. 3) Sumaryczny impact factor publikacji naukowych według listy Journal Citation Reports (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania*)

brak

4. (*§ 4. pkt. 4) Liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS);*)

Liczba cytowań WoS – brak

Liczba cytowań Google Scholar (Publish or Perish) – 39

5. (§ 4. pkt. 5) Indeks Hirscha opublikowanych publikacji według bazy Web of Science (WoS);

Index Hirscha wg WoS – brak

Index Hirscha wg Google Scholar (Publish or Perish) – 4

6. (§ 4. pkt. 6) Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach;

Udział w Międzynarodowym Projekcie Naukowo - Badawczym nr: 527360-LLP-1-2012-1-IT-GRUNDTVIG-GMP, EDU.CARE w latach 2012 - 2014. Pełnienie funkcji badacza gerontologa

7. (§ 4. pkt. 7) Międzynarodowe lub krajowe nagrody za działalność odpowiednio naukową albo artystyczną

Habilitantka za działalność naukową otrzymała Nagrodę Indywidualną Rektora za wyróżniające osiągnięcia naukowe w roku akademickim 2007/2008 oraz List Gratulacyjny Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą UJK za wyróżniające dokonania naukowe w 2014 roku.

8. (§ 4. pkt. 8) Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych.

Habilitantka w okresie 2010 - 2017 wygłosiła 34 referaty, z czego 6 na konferencjach międzynarodowych zagranicznych, 9 na konferencjach międzynarodowych organizowanych w Polsce. W latach 2000 - 2009 również brała czynny udział w konferencjach naukowych (brak wykazu).

Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

9. (§ 5. pkt. 1) Uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych

Habilitantka uczestniczyła w czterech projektach finansowanych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki dotyczących podnoszenia jakości kształcenia, wdrażania

nowych kierunków i specjalności, w obszarze m.in. pracy socjalnej, oświaty, gerontologii społecznej.

10. (§ 5. pkt. 2) *Udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji*

Udział w konferencjach został przedstawiony w punkcie 8.

Habilitantka pełniła funkcje przewodniczącego komitetu organizacyjnego dwóch konferencji naukowych i sekretarza naukowego czterech konferencji naukowych.

11. (§ 5.pkt. 3) *Otrzymane nagrody i wyróżnienia*

W 2013 roku otrzymała Medal Srebrny za Długoletnia Służbę a w 2015 roku - Medal Komisji Edukacji Narodowej.

12. (§ 5. pkt. 4) *Udział w konsorcjach i sieciach badawczych*

Udział w Międzynarodowym Projekcie Naukowo - Badawczym nr: 527360-LLP-1-2012-1-IT-GRUNDTVIG-GMP, EDU.CARE w latach 2012 - 2014.

13. (§ 5. pkt. 5) *Kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorcami*

Koordynator projektu *Nowe Programy Kształcenia (...)* w zakresie uruchomienia i realizacji specjalności *Gerontologia społeczna*.

14. (§ 5. pkt. 6) *Udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism*

brak

15. (§ 5. pkt.7) *Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych*

Członkostwo w jednym międzynarodowym stowarzyszeniu i w dwóch krajowych.

16. (§ 5. pkt. 8) *Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki*

Habilitantka współtworzyła dwie nowe specjalności: *Doradztwo zawodowe i personalne* oraz *Gerontopedagogika*. Utworzyła i prowadziła studia podyplomowe - *Aktywizacja społeczna i życiowa*. Utworzyła specjalność *Praca socjalna z seniorem* i *Gerontologia społeczna*. Jest członkiem Senackiej Komisji Badań Naukowych, Rozwoju Kadr i Współpracy z Zagranicą. Pełni funkcje Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia na Wydziale Pedagogicznym UJK w Kielcach. Współpracuje ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z dwoma UTW - w Kielcach i Jędrzejowie, MOPR w Kielcach, klubami Seniora.

17. (§ 5. pkt. 9) Opieka naukowa nad studentami i lekarzami w toku specjalizacji

Habilitantka w latach 2008 - 2016 prowadziła seminaria licencjackie i magisterskie. Wypromowała 58 prac magisterskich i 56 licencjackich.

18. (§ 5. pkt. 10) Opieka naukowa nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego, z podaniem tytułów rozpraw doktorskich

Habilitantka została 28 kwietnia 2015 r., decyzją Rady Wydziału Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, powołana na promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr Kamili Skowrońskiej, prowadzonym przez prof. dr hab. Adama Zycha, pt. *„Postrzeganie dorosłości przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną i ich opiekunów”*.

20. (§ 5. pkt. 11) Staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich.

Habilitantka w ramach realizacji programu EDU.CARE odbyła wizyty studyjne w Rumunii, we Włoszech, w Hiszpanii.

W ramach wymiany międzynarodowej Erasmus + nawiązała współpracę z LUMSA w Rzymie, gdzie odbyła staż dydaktyczny.

21. (§ 5. pkt. 12) Wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców

Habilitantka była współautorką opracowania przedstawiającego efekty wdrożonego w województwie świętokrzyskim Projektu pt. „ *Podniesienie jakości usług świadczonych w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej w celu wzmocnienia podmiotowości i aktywności życiowej podopiecznych*”.

23. (§ 5. pkt. 13) *Udział w zespołach eksperckich i konkursowych*

Habilitantka pełniła funkcję zewnętrznego eksperta w projekcie pt. *Nowe kompetencje - Nowe możliwości. Młodzieżowy animator społeczno-kulturowy osób starszych* - Leonardo da Vinci/ POWER.

24. (§ 5. pkt. 14) *Recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych.*

Habilitantka znajduje się w wykazie recenzentów Śląskiego Kwartalnika Naukowego - Bibliotheca Nostra.

Ocena awansowego osiągnięcia naukowego

Zgodnie z treścią art. 16, pkt.1,2 Ustawy o stopniu i tytule naukowym oraz stopniu i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 [ze zmianami z dnia 18 marca 2011] ocenie w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego podlegają: *osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia naukowego doktora, które powinny stanowić znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej.*

Monografia pt. *pt. Wspomaganie procesu pomyślnego starzenia się u ludzi starych. Między powinnością a profesją.* Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2017, ss. 252, przedstawiona do oceny w postępowaniu habilitacyjnym, jako osiągnięcie naukowe

stanowi z jednej strony wyraz konsekwentnie rozwijanych przez Autorkę zainteresowań naukowo - badawczych skoncentrowanych na aktywnym starzeniu się, z drugiej zaś jej zaangażowania w proces kształcenia w szkole wyższej i dostrzegania potrzeby stworzenia efektywnego systemu kształcenia przyszłych kadr zawodów pomocowych, tak aby w obliczu zachodzących zmian demograficznych były one przygotowane do wspomagania ludzi starych w różnych życiowych sytuacjach, z myślą o stwarzaniu warunków dla ich pomyślnego starzenia się. Szczególną uwagę, w procesie wspomagania ludzi starych poświęca opiece, podkreślając jej relacyjny charakter, jak również upatrując w osobie opiekuna swoistego nośnika autonomii, godności osoby starszej, nie ograniczając roli opiekuna do likwidacji skutków poniesionych z wiekiem strat ale do zwiększania dobrostanu ludzi starych poprzez wspomaganie procesu pomyślnego starzenia się. Wyjściową dla zbudowania sylwetki opiekuna i propozycji w zakresie celów kształcenia uczyniła teorię pomocy skoncentrowanej na osobie C. R. Rogersa. Teoretyczną sylwetkę opiekuna osób starszych buduje, co ważne, w oparciu o wyniki badań, zrealizowane wśród opiekunów, podopiecznych oraz osób szkolących opiekunów. Co więcej, nie poprzestaje na teoretycznym konstrukcie opieki nad osobami starszymi ale czyni go punktem wyjścia dla optymalizacji procesu kształcenia opiekunów, wychodząc z założenia, że w badaniach pedagogicznych kluczowy jest cel praktyczny. Przekształcanie środowiska z myślą o wielostronnym rozwoju człowieka wiąże się z przyjętą przez Habilitantkę perspektywą pedagogiki społecznej. Autorka trafnie zauważa, że w badaniach o charakterze pedagogicznym kluczowe jest dążenie do opracowania modeli optymalizacyjnych dla podejmowanych działań, w celu wprowadzenia zmiany służącej rozwojowi człowieka i środowiska. Przyjęta perspektywa konstruktywistyczno - interakcyjna pozwoliła na wartościową analizę dotyczącą wspomagania człowieka w procesie pomyślnego starzenia się, przy uwzględnieniu dorobku polityki społecznej i pracy socjalnej, demografii, andragogiki, socjologii i psychologii. Z dużą znajomością literatury przedmiotu Habilitantka ukazuje złożoność procesu starzenia się i starości człowieka, poddaje teoretycznej

analizie zagadnienie opieki i wspomagania osób starszych. Zastosowana przez Habilitantkę metoda badania w działaniu jest w pełni uzasadniona. Opracowana, w oparciu o informacje zebrane od opiekunów i osób starszych (rozdział 5), sylwetka opiekuna ukazuje m.in. cechy i kompetencje opiekuna; czynniki ułatwiające/utrudniające sprawowanie zindywidualizowanej opieki w procesie budowania relacji między opiekunem a seniorem. Interesujące jest dokonane przez Habilitantkę rozróżnienie kompetencji osobistych i społecznych opiekuna osoby starszej, jak również zwrócenie uwagi na działania opiekuna prowadzące do wzmocnienia samodzielności osoby starszej. Habilitantka nie traktuje opieki instrumentalnie, lecz dostrzega w niej potencjał wspomagania rozwoju człowieka, tym samym podnosząc kwestię nowej formuły kształcenia opiekunów osób starszych. Etap pierwszy badań stał się punktem wyjścia dla opracowania i przeprowadzenia działań edukacyjnych (etap drugi badań). Treści kształcenia zostały podporządkowane ustalonym efektom w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wśród metod nauczania zostały wykorzystane m.in. metoda warsztatowa, metoda projektowa, e-learning, platforma Web, coaching. Trzeci etap obejmował nie tylko proces uczenia się trenerów i opiekunów ale i wsparcie w procesie uczenia się oraz wspomaganie w procesie zarządzania pracą z osobami starszymi. Etap czwarty polegał na rozpoznaniu założonych efektów i ocenie procesu uczenia się i działania praktycznego w celu doskonalenia działań edukacyjnych. Zaproponowany w przedłożonym do oceny osiągnięciu proces kształcenia opiekunów (cele, efekty, treści) stanowi cenny wkład w rozwój kształcenia zawodowego.

Odnosząc się krytycznie do przedłożonej ocenie rozprawy, a taki jest cel oceny chciałabym zwrócić uwagę na pewne niedoskonałości. Charakteryzując osoby w tzw. „czwartym wieku” Habilitantka nie przywołuje obecnych w literaturze przedmiotu pozytywnych charakterystyk. Dokonany przez Habilitantkę przegląd teorii starzenia się jest zbyt ogólny. Habilitantka odwołuje się do teorii aktywności, jednocześnie zwraca uwagę na konieczność „upodmiotowienia opieki”. W moim odczuciu wskazana jest szczególna uważność w tej kwestii z uwagi na to, że teoria aktywności

zaliczana jest do teorii makrospołecznych, w którą wpisany jest swoisty determinizm. Jeżeli rozumiemy wspomaganie jako pomoc w rozwoju osoby starszej, to cele wskazuje człowiek. Jeżeli odczuwa potrzebę tzw. „zaangażowanego odzaangażowania”, czy też wyłączenia się to opiekun w procesie wsparcia powinien to uwzględnić.

Habilitantka niezbyt precyzyjnie wskazuje, które z opisywanych etapów postępowania badawczego prowadzone były w ramach projektu EduCare, a które stanowią autorskie (Habilitantki) wzbogacenie samego projektu. O ile jednoznacznie można mówić o oryginalności opracowanej w rezultacie prowadzonych autorskich badań sylwetki opiekuna osoby starszej, o tyle nie ma jednoznacznej pewności na ile znalazły one odzwierciedlenie np. w efektach kształcenia międzynarodowego projektu. Powodem tego mogą być zbyt ogólnie przedstawione założenia metodologiczne badań własnych. Z drugiej strony, niewątpliwie za wartościowe uznać należy fakt, że uczestnicząc w projekcie międzynarodowym Habilitantka korzysta z możliwości poszerzenia badań o własne propozycje, tym samym oddziałując na optymalizację kształcenia nie tylko w Polsce ale i w krajach biorących udział w projekcie.

Szczegółowa analiza publikacji wykazanych w wykazie dorobku (załącznik 1), w szczególności tych wskazanych do dodatkowej oceny oraz wymienionych w Autoreferacie, pozwala mówić o konsekwentnie rozwijanych zainteresowaniach badawczych Habilitantki, skoncentrowanych wokół obszarów: 1) aktywność i aktywizacja ludzi dorosłych i starszych; 2) wsparcie społeczne; 3) edukacja gerontologiczna. To, co wymaga szczególnego podkreślenia to stosowanie uzyskanych wyników badań w praktyce. Dorobek Habilitantki wnosi cenny wkład w rozwój dyscypliny naukowej pedagogiki (pedagogiki społecznej, gerontopedagogiki), chociaż wskazane do oceny publikacje mają różną wagę. Habilitantka do dodatkowej oceny wskazuje jedenaście, w tym sześć współautorskich artykułów poświęconych programowi EduCAre, co nie pozwala na uniknięcie

powtórzeń. I tak na przykład, w monografii stanowiącej osiągnięcie, wyniki przedstawione w tabelach 24 i 25 zamieszczone zostały również we współautorskim artykule pt. *„Innovations of the EduCare Project”*, w: *Situation, Education and Activation of Elderly People in Europe*; red. M. Stawiak- Ososińska; S. Chrost, Kielce 2014, a wyniki ukazane w tabelach 14 i 15 stanowią powtórzenie artykułu pt. *„Kompetencje opiekuna osoby starszej – implikacje europejskie”*, (współautor), (*Edukacja ustawiczna dorosłych 2(93) 2016*). Analiza SWOT zawarta w publikacji na stronach 210 – 212 w części została powtórzona we współautorskim rozdziale pt.: *„The experience in the Polish trial”*, w: G. Biggio (ed.), *New Caregiver for New Elderly People*, Rumunia 2015. Nie poddaję zatem ocenie jedenaście artykułów poświęconych programowi EduCare z uwagi na powtórzenia, skrótową formę niektórych z nich, uznając, że nie wnoszą one nic nowego w stosunku do przedłożonego do oceny osiągnięcia (dotyczy pozycji wskazanych w Autoreferacie na s. 2-4, pod numerami: 1,2,3,4,7,9,10,11,12,14,15). Wyłączenie z oceny nie oznacza negatywnej oceny. Publikacje te są zasadne z uwagi na ich międzynarodowy zasięg i popularyzację założeń projektu.

Jednocześnie, zwracam uwagę na publikacje nie wskazane bezpośrednio przez Habilitantkę do oceny, jednak wykazane w załączniku nr 1 i w Autoreferacie. Za szczególnie interesujące, rzetelnie opracowane można uznać autorskie rozdziały w monografii współautorskiej pt. *„Ludzka starość”: Potrzeby osób starszych* (s. 124 – 133); *Życie rodzinne i funkcjonowanie gospodarstwa domowego* (134 – 140); *Jakość życia a przestrzeń fizyczna seniorów* (159 – 170); *Aktywność społeczna ludzi starszych* (198 – 209), *Uczestnictwo i aktywność kulturalna osób starszych* (210 – 219), *Marginalizacja i dyskryminacja osób w okresie późnej dorosłości* (241- 256) i *Zdrowie i choroba jako determinanty jakości życia w starości* (257 – 278). Z punktu widzenia implikacji praktycznych wartościowe są rozdziały w monografii współautorskiej pt.: *„Starzenie się i starość w perspektywie pracy socjalnej”*, jednak tylko w części praktycznej, ponieważ teoretyczna analiza pojęć, takich jak: potrzeby osób starszych, wsparcie osób starszych; zdrowie jako wyznacznik jakości życia i rodzina jako znaczenia w życiu ludzi starszych została dokonana pobieżnie a jednocześnie niektóre

treści zostały powtórzone w książce pt. „Ludzka starość”. Pozycja pełni bardziej rolę podręcznika, nie znajdziemy w niej pogłębionych analiz ale za to cenne zastosowania wiedzy gerontologicznej w pracy pracownika socjalnego. Równie praktyczne zastosowanie odnajduję w artykule: „*Od opieki do samopomocy seniorów – próba przeglądu form wsparcia społecznego*”, w: *Proces starzenia się ludności – potrzeby i wyzwania*, Łódź 2002. Szersze zastosowanie praktyczne ma współautorskie opracowanie pt.: „*Katalog dobrych praktyk aktywizacji mieszkańców DPS w podeszłym wieku*”, przedstawiające efekty wdrożonego w województwie świętokrzyskim Projektu pt. „*Podniesienie jakości usług świadczonych w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej w celu wzmocnienia podmiotowości i aktywności życiowej podopiecznych*”.

Habilitantka, jako jedna z nielicznych badaczy podjęła problematykę klubów seniora, co znalazło wyraz w monografii pt. : „*Aktywizacja i aktywność ludzi w okresie późnej dorosłości*”. Szczególnie interesujące są wyniki zamieszczone w rozdziale III - *Ludzie starzy i starzejący się w kieleckich klubach seniora*. Krytycznie jednak muszę się odnieść do części teoretycznej, w której to Autorka powołuje się na swoje wcześniejsze prace nie wnosząc znacząco nowych wątków analizy.

Analiza pozostałych publikacji prowadzi do podkreślenia konsekwencji naukowej Habilitantki w ukazywaniu złożoności doświadczania starzenia się i starości w perspektywie egzystencjalnych wyzwań, problemów obecnych w codziennym życiu, trosk ale i możliwości działania w perspektywie przekształcania środowiska życia osób starszych w kierunku zapewnienia warunków dla pomyślnego rozwoju. Habilitantka wykazuje samodzielność w myśleniu, zdolność do oryginalnych wniosków. Kluczowe dla założeń teoretycznych prowadzonych badań są pytania o miejsce człowieka w społeczeństwie, jego tożsamość, podmiotowość, co odnajdujemy już w jednym z pierwszych tekstów pt. „*Pytanie o tożsamość współczesnego człowieka*”, w: *Edukacja* 2(82) 2003. Zdolność Habilitantki do wskazywania istotnych w okresie starości egzystencjalnych wyzwań przekłada się na konkretne postulaty w zakresie znaczenia rodziny w życiu osób starszych, co odnajdujemy w artykułach: pt. „*Family and*

Growing Old from the Aspect of Illness, Dying and Death" (2014) i *"Family caregiver of an elderly person"* (2012). W pierwszym wymienionym artykule Habilitantka koncentruje uwagę na procesie choroby i umierania, co ważne podkreślając znaczenie godności w całościowym procesie wsparcia człowieka, szczególnie u kresu egzystencji. W drugim, przywołuje badania ukazujące problemy przed jakimi stają rodzinni opiekunowie osób starszych, konsekwentnie zwracając uwagę na konieczność wdrażania programów edukacyjnych w tym zakresie.

W tekstach Habilitantki dominuje problematyka aktywizacji i wsparcia osób starszych w różnych życiowych sytuacjach (wykluczenie, ubóstwo, dyskryminacja), w obliczu egzystencjalnych wyzwań (choroba, samotność, umieranie i śmierć). Całość dorobku, w moim odczuciu, scala zakorzenione głęboko w pedagogice społecznej przekonanie o potrzebie przekształcania środowiska siłami środowiska z myślą o zapewnieniu pomyślnych, godnych warunków życia w okresie późnej dorosłości. Za kluczowe w procesie aktywizacji ale i wsparcia osób starszych Habilitantka uważa edukację. Na uwagę zasługują artykuły pt.: *„Społeczny wymiar kształcenia gerontologicznego – aspekt teoretyczny i praktyczny”*; *„Geragogika – kierunek i/lub specjalność kształcenia zawodowego animatorów i opiekunów osób starszych”*; *„Kształcenie seniorów – wymiar andragogiczny i gerontologiczny”*; *„Kształcenie ustawiczne jako priorytet w nowym modelu edukacji”*. To, co jest cenne w dorobku Habilitantki to wychodzenie poza formułowanie pedagogicznych postulatów w zakresie edukacji gerontologicznej i proponowanie autorskich rozwiązań, które znalazły (znajdą) zastosowanie w procesie kształcenia. W tym też zawiera się wartość ocenianego osiągnięcia.

W mojej ocenie dorobek dr Agaty Chabior jest dorobkiem znacznym. Osiągnięcie naukowe pt. *Wspomaganie procesu pomyślnego starzenia się u ludzi starych. Między powinnością a profesją*. Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2017, ss. 252 można uznać za istotne z punktu widzenia rozwoju dyscypliny naukowej pedagogiki, jak również ważne z punktu widzenia praktycznego zastosowania uzyskanych wyników badań w procesie kształcenia zawodów pomocowych, w tym opiekunów osób

starszych. Działalność naukową Habilitantki można uznać za merytorycznie znaczącą, wnosząca cenny wkład w rozwój pedagogiki społecznej, pedagogiki opiekuńczej, gerontologii społecznej, w tym geragogiki.

W moim przekonaniu Habilitantka spełnia kryteria zawarte w art. 16 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego i w związku z tym wnioskuję o nadanie dr Agacie Chabior stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika.

Szczecin, 16.03.2018 r.